

Poselstwo Polskie
w Helsingforsie
Attaché Wojskowy.
No. 1635.

Helsingfors dnia 4. IV. 1921 r.

7228

Nacz. Dow. W. P. Sztab Gen. Oddział II. 4
Attaché Wojskowy Rewel. .... 1.
Poseł Sokolnicki. 1

Do

TAJNE.

Nacz. Dow. W. P. Sztab Gen. Oddz. II

Poczta-polowa 53.

RAPORT INFORMACYJNY

FINLANDJA.

Sprawy polityczne.

Kryzys Ministerjalny.

W uzupełnieniu tut. 1609 z dnia 23/III-21 r. melduję: Kryzys ministerjalny w dalszym ciągu trwa. Starania Lawoniusa, który podjął się formowania gabinetu, nadal zajmują się o stanowisko ministra Spr. Zagranicznych. Jest możliwym że minister Spr. Zagr. HOLSTI pozostanie w nowym gabinecie, na swym stanowisku.

Polityka rządu fińskiego
względem Polski i
państw Bałtyckich.

Tut. Poseł Sokolnicki dnia 5 b.m. jest wezwany w sprawach służbowych do Warszawy. Dnia 4 b.m. Poseł S. miał audjencję u Prezydenta R. P. Fińskiej Stählberga. Poniżej podaję treść rozmowy Posła z Prezydentem w sprawie polityki fińskiej względem Polski i państw Bałtyckich. Prezydent wypowiedział się w sposób następujący:

Zawarcia umów i konwencji wojskowych obowiązujących Finlandja nie może się podjąć z następujących przyczyn:

1). - Konstytucja fińska określa, że prawo wojny i po-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York
219

koju decyduje parlament, wobec czego wszelka umowa musiałaby być przez parlament ratyfikowana.

2).- Umowa z Polską i państwami Bałtyckimi, tycząca się obrony przeciw Wschodowi, jednak mogłaby być wyinterpretowana i w innym kierunku (Niemcy), co mogłoby spowodować podrażnienie znacznej części opinii fińskiej. Finlandja niema powodów i nie chce wywoływać podrażnienia opinii fińskiej w tym kierunku.

3).- Jeżeliby kwesta konwencji wojskowej była przedłożona parlamentowi, to można być pewnym, że Niemcy by tę okoliczność wyzyskali i wobec tego stosunki by się nie polepszyły, a odwrotnie. Prezydent zaznaczył, że Finlandja przyjaźnie usposobiona do Polski i państw Bałtyckich, ale nie chciałaby ze względu na niedokładnych informacji, w Warszawie mogłyby się stworzyć iluzje co do obowiązującej konwencji wojskowej.

Polityka Finlandji względem Ententy, Polski i państw Bałtyckich pozostaje nadal niezmienna i przyjazna.

Zadaniem ~~państwa~~ jest ~~zachowanie~~ ^{porozumienie} ~~niezmienną~~ ^{omówić} wspólną linię.

Każde zaś państwo ma pozostawioną swobodę działań, za które samo odpowiada, ale w sposób analogiczny.

Na konferencjach ~~byłyby~~ ^{mogłyby} rozpatrywane sprawy wojskowe z wyznaczeniem linii analogicznego postępowania, ale bez obowiązującej umowy.

W pierwszym rzędzie ~~nie~~ ^{nie} ~~można~~ ^{nie} być roztrząsany stosunek do przedstawicielstw bolszewickich, handlowe stosunki z Sowdepis, sposoby przeciwdziałania propagandzie bolszewickiej i stosunek do stronnictw rosyjskich.

Prezydent dał do zrozumienia, że na powyższych zasadach na konferencji Finlandja się zgodzi.

Min. Spr. Zagr. Holsti wypowiedział się że ma na względzie ~~warunki~~ ^{traktat} handlowe.

jedynikę postępowania

Wobec tego

Sprawy Wojskowe.

Zmiana wyższych dowódców.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Dowódca 2-iej dywizji piechoty gen. Gerich ustąpił i jest mianowany d-cą Skydskäraru okręgu Nülandzkiego. Nowego d-cy 2-iej dywizji dotychczas nie mianowano.

Awans kadetów na

Awans kadetów na
oficerów.

Dnia 31/III po skończeniu szkoły kadetów zostało awansowane na podporuczników wszystkich rodzi broni (patrz dziennik rozkazów Nr, 15 zał. przy raporcie tut. Nr. 1631 z dnia 2/IV).

Wizyta w Garni-

zonie m. Towasttus.

Dnia 27/III byłem w garnizonie Towasttusu. Kwateruje tam "Srodkowo Finlandzki pułk" i Towastlandzki pułk jazdy, który ma być wkrótce przeniesiony do Wilmonstrantu na miejsce postoju całej brygady kawalerji.

UMUNDUROWANIE żołnierzy tego garnizonu bardzo dobre, szczególnie pułku jazdy.

Koszare bardzo czysto utrzymane i obszerne. Na łożkach pościel i kocy.

WYŻYWIENIE. jakość i ilość otrzymywanego pożywienia dobra i dostateczna.

DYSCYPLINA. W Wyborskim pułku daje się zauważyć przestrzeganie dyscypliny powierzchownej. I-go dnia świąt na podwórzu koszar odbywały się pod komendą fendricha karne ćwiczenia. Koszary otaczała ciekawa publiczność, na której wódcznem było niezadowolnienie i nieaprobowanie podobnej kary. D-ca pułku dragonów i jednocześnie dca garnizonu dowiedziawszy się o odbywaniu karnych ćwiczeń w pierwsze święto, zażądał natychmiastowego ich zaprzestania.

Pracy oświatowej w garnizonie wcale się nie prowadzi, zaś można zauważyć wielkie zainteresowanie sportem. Po za godzinami służbowymi odbywają się wykłady dowódców pułków dla oficerów. Stosunek przyłożonych do żołnierzy dobry.

Kasyna oficerskie bardzo skromne, wzbroniłone jest używanie alkoholu.

Korpus oficerski pułku dragonów pod każdym względem przedstawia się dobrze, zaś pułku piechoty ordynarny. Od czasu do czasu wśród oficerów piechoty odbywają się hulanki i pijaństwa, które nawet czasem kończą się bijatyką, wobec czego d-ca garnizonu zarządza najostrejsze środki by tym awanturą zapobiedz.

NASTROJE. Sprawami politycznemi żołnierzy prawie się nie zaj-

mują, są od polityki strzeżeni przez podoficerów kapitulantów.

Minister peł-
nomocny GYLLEN-
BÖGEL = odwoła-
nie z Warszawy -

Ze słów ministra Spr.Zagr.Holstiego wiadomem jest, że minister Gyllenbögel, nie będąc formalnie odwołany z Warszawy, ma być delegowany w misji dyplomatycznej do Moskwy. Fiński attaché wojskowy pułk. Ahrenberg wkrótce ma wyjechać z powrotem do Warszawy.

Możliwy przy-
jazd ministra
Spr.Zagr.Holstie-
go i osobistego
adjutanta Prezy-
denta do Warszawy.

Jest możliwem, co można było wywnioskować z rozmowy z pułk. Amelausem, że p.Holsti ma zamiar udać się do Warszawy. Równocześnie z nim wyjechałby osobisty adjutant Prezydenta pułk. Amelaucous, złożyć pozdrowienie Naczelnemu Wodzowi w imieniu Prezydenta,

Wyjazd projektuje się na naszym statku "gen.Haller", gdyby projekt ten miał się urzeczywistnić depeuszował bym do Nacz.Dow. o pozwolenie mego wyjazdu razem nakrótki termin w sprawach służbowych i jednocześnie asystowanau im w podróży.

Misja bolszewicka

w Helsingforsie.

23/III b.r. przybył do Finlandji techniczny personel Behrsina (15 osób) obecnie w misji bolszewickiej jest 4 osoby, wśród przybyłych są telegrafisci.

Rząd fiński również wysyła swoich telegrafistów do Moskwy - mając na względzie bezpośrednie połączenie telegraficzne Helsingforsu z Moskwą, z którego będą korzystać tylko przedstawicielstwa.

Oficjalnego handlu z Sowdepją jeszcze niema.

Rząd fiński nie daje pozwolenia na wjazd do Finlandji, specjalnej misji handlowej, uzależniając go od rozpoczęcia ewakuacji fińskich obywateli z Sowdepji.

Drobne zakupy miały już miejsce.

W zorganizowaniu fińsko-sowieckiej handlowej komisji, wszystkie prace przygotowawcze są już zakończone. Na czele komisji ma być niejaki Strönberg (patrz tut. 1609 z dn. 23/III) - siedzibą komisji ma być Wyborg.

Zapowiadają eksport produktów: mlecznych, mięsa, ryby, drzewa, szłomy.

Obecnie bolszewicy zakupili 200000 pudów suchych jarzyn, pozostałych w składach byłych rosyjskich. - 50 tys. klg. już wysłano na próbę do Piotrogradu do jadłodajni. 500 tys. fmk. zdeponowano w jednym z banków.

Różne drobne firmy sprzedały około 20 wagonów smoły i terpentyny, około 5000 klg. masła, 500 ton białej mąki, zakupionej przez fińskie firmy w Ameryce, która po przybyciu do Finlandji okazała się stęchlą i inne drobne zakupy.

Fińska Prasa cytuje ironicznie nastrój opinii w stosunku do handlu. (patrz tłumaczenie z prasy)

Przedstawiciele Sowiecy są traktowani w Finlandji narównie z przedstawicielami innych państw.

Stosując się do zwyczajów, Prezydent R.P. fińskiej wydał oficjalny obiad w Pałacu, Behrsinowi. Na oficjalnym balu u Prezydenta byli zaproszeni i obecni przedstawiciele sowieckiej misji.

Na ogół bolszewicka misja jest pilnie strzeżona przez
przez tut. policję polityczną.

Wśród personelu misji sow. znajdują się pod innymi na-
zwiskami, komiści Fińscy np. Jan ~~Skisla~~ Skislo rzeczywiś-
tę nazwisko którego jest Yrjo Sirola.

Stwierdzono ~~xxx~~ że został nawiązany kontakt z tut. ko-
munistami ~~misji~~ ~~sowieckiej~~.

Rosyjska gazeta "Iut" " subsyduje się przez bolszewi-
ków i służy ich celom.

Daje się zauważyć szeroka propaganda bolszewicka wśród
emigracji rosyjskiej, w celu wyzyskania jej dla swej pracy.

Siła zbroj-

na Finlandji.

W uzupełnieniu tut. 1583 z dnia 4.III.-21 r. osob-
nym raportem z dnia dzisiejszego melduję linię fortyfikacji obr-
ny wybrzeża, wyszczególniając dyzlokację baterji.

Charaktery-

styka wyższych

wojskowych.

W uzupełnieniu tut. 1594 z dnia 23/III osobnym ra-
portem z dnia dzisiejszego melduję dalszy ciąg "Charakterystyka
wyższych wojskowych".

Emigracja ros.

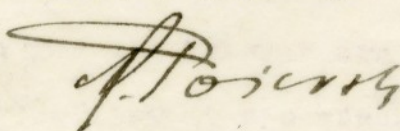
w Helsingforsie.

i wywiad na Risjy

do dnia 4.b.m.

melduję w osobnych raportach z dnia dzisiejszego.

Attaché Wojskowy

pułk.

Prasa fińska

Handlu z Sowdęią.

W stosunku do handlu z Sowdęią prasa fińska odnosi się sceptycznie, daje się zauważyć zażut zwrócony przeciw rządowi za ulgi czynione bolszewikom. Prasa fińska podaje co następuje: "Handel z Sowdęią się zaczyna, wiadomość ta naturalnie może napełnić radością niektóre serca. Na początku nadzieje na wszczęcie handlu z Sowdęią były ogromne. Bolszewicy mieli kupować wszystko bez różnicy, bez targu, płacąc złotem. W rzeczywistości rzecz przedstawia się cokolwiek inaczej. Potrzeba handlu rzeczywiście u nich duża, lecz albo znaleźli się oni w pozycji głodnego chłopca, który stoi przed witryną kolonialnego sklepu z kieszenią równie pustą jak żołądek, albo też są lepszymi psychologami niż ich kontr-agenci, i mogli ośwładnąć żądzą kupowania. Prawdopodobnie są oba powody. Wszystkie nadzieje runęły. Lecz obecnie nadzieje ich ~~nie~~ mają jakby małą oporę (kupno suchych jarzyn). Zobaczymy czy nie zwiększy się znowu ilość wążsających się bolszewików.

W innym znów miejscu jedno z pism podaje: "Nasze stosunki z Rosją widocznie szybko zaczynają się nawiązywać. Z początku starano się ograniczyć skład delegacji, żądano zatrzymywania delegatów w kwarantannie lub też ~~zakaz~~ lekarskiego zaświadczenia. Od kwarantanny bolszewicy się odmówili. Do lekarza w Helsingforsie też się nie zjawili. Na to wszystko władzy nie przedsiębrały żadnych stanowczych kroków. Lekarz miejski uwiadomił o tem wyższe władzy, sprawa ta doszła aż do ministra Spr.Zagr. A minister Spr.Zagr.?
.....

PRASUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PRASUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

225

Co się tyczy zwiększenia delegacji bolszewitskiej to władzy pod tem względem już żadnych trudności nie czynia. Następnie mówi się o określeniu sprzedarzy suchich jarzyn i wskazuje się na to że cena po której sprzedawane były określenie jarzyny bolszewikom, była znacznie niższą od tej po której te same jarzyny sprzedawano tutaj i prócz tego że jarzyny te mogły by być wysłane do Kronsztatu, w chwili gdy mogły mu się bardzo przydać.